

Bogomir Novak

**JUHANT, J. & ŽALEC, B. (ED., 2008):
PREŽIVLJANJE GLOBALIZACIJE.
NE-LAHKI DAR MEDSEBOJNE
ODVISNOSTI (ORIG. SURVIVING
GLOBALIZATION. THE UNEASY
GIFT OF INTERDEPENDENCE).
BERLIN: LIT VERLAG**

STR. 233-235

BOGOMIR NOVAK
GLINŠKOVA PLOŠČAD 8
SI-1000 LJUBLJANA

Omenjena knjiga je izšla v angleškem jeziku. V njej sodeluje 19 različnih avtorjev, med katerimi je 13 slovenskih. Načrt za to knjigo je nastal že pred zastrušujočo finančno krizo, vendar so se njeni simptomi kazali že prej. Avtorji pa so v svojih prispevkih že premišljevali o verjetnih dejavnikih zanjo. Bralec bo v omenjeni knjigi dobil vpogled v naravo medsebojne odvisnosti posameznikov in skupnosti, ki je svetovno dejstvo. Možnosti dialoga pri iskanju rešitev za svetovne probleme so avtorji osvetljevali pretežno s teleološko religioznih, filozofskih in etičnih vidikov. Razlog za predstavljanje te knjige je v dejstvih, da je Teološka fakulteta v Ljubljani je v času od 6. do 9. novembra 2008 priredila mednarodno konferenco z naslovom "Globalizacija in preživetje človeka – Globalization and Survival of (Wo)Man". 17. 12. 2008 pa je bila o knjigi tudi razprava v knjigarni Mohorjeve družbe na Nazorjevi 1.

Poglejmo si vsebine nekaterih prispevkov. Katarina K. Erzar in Tomaž Erzar se v prispevku "*Ljubezen v svetu globaliziranega prikrivanja: kritična ocena modernističnih pogledov na družinske odnose*" zavzemata za iskreno čustveno povezanost med ljudmi, ki omogoča predelavo dosedanjih bolečih občutij sramu in ponižanja. Albert Franz v članku "*Ateizem – globalni izziv ali zastarel obroben pojav?*" meni, da je danes dokazovanje obstoja božjega bivanja še vedno aktualno. Pri vprašanju, kako razumemo Boga, se soočamo z dvema ekstremoma: bodisi radikalni ateizem bodisi trditev, da lahko samo s predpostavko Boga govorimo o svetu in človeku kot senzibilni stvarnosti. Brez možnosti svobodne vezi z Bogom, ne bi bili resnično svobodni.

Stanko Gerjolj v članku "*Nekateri vidiki edukacije za etnično in nacionalno identiteto v kontekstu globalizacijskih procesov*" reaktualizira usmeritev starozavezne vloge "skrinje zaveze" za današnjo državljansko vzgojo. Šele celostno in vsestransko predelana in integrirana preteklost namreč omogoča sproščeno ter neagresivno, a kljub temu suvereno in samozavestno oblikovanje vizij prihodnosti v globalnem svetu. Danes nasproti zahodnemu prepričanju o islamskem fundamentalizmu še vedno ni dovolj poudarjeno, da so muslimani v osnovi miroljubni in da lahko prispevajo k razvoju demokracije v Evropi. O trem govori članek Nedžada Grabusa.

Richard Hartmann v prispevku "*Možnosti in meje dialoga v globaliziranem svetu*" analizira možnosti dialoga med kulturami in religijami na osnovi Habermasove teorije komunikativne ga ravnanja, Luhmannovo sistemsko teorijo in Gadamerjevega razmišljanja o pomenu živega pogovora. Brez upoštevanja realne vloge moči v različnih sistemih ne moremo razumeti možnosti in meje dialoga. Zato se moramo dialoga med kulturami in religijami šele učiti. Takšen praktičen model lahko najdemo pri Johannesu in Hartkemeyerju.

Pavel Hoffman meni, da ima katoliška cerkev dve možnosti reagiranja na globalizacijo. Po prvi izbiri le čaka na odrešitev. To vključuje nevarnost izgube vedno več pripadnikov in splošno šibkost. Po drugi težji izbiri pa Cerkev z dejavno udeležbo postaja bolj učinkovita v globalnem svetu. Milan Jazbec zastopa tezo, da so potrebni močnejši etični poudarki tudi v diplomatski praksi. Janez Juhant meni, da je možna globalna etika. Pokaže na škodljivo vlogo tekmovalnosti, potrebo po neposredni komunikaciji v (medreligioznem) dialogu, sodelovanju in na dejstvo, da so mnogi ljudje nezaščiteni in izključeni iz družbenih (ekonomskih in političnih) procesov. drže. Finančne krize se ne da reševati le z ekonomskimi sredstvi.

Andrej Kumar razmišlja o pozitivnih in negativnih aspektih ekonomske globalizacije. Inovativne možnosti pri iskanju novega dinamičnega ravnotežja so v globalnem svetu odprte. Delno so v rokah skupnih institucij v Bruslju. Bojan Žalec se sprašuje po "*Možnosti*

univerzalne etike: pristop sposobnosti”. Avguštin Lah v članku “*Pomembnost in vloga teologije v globalizaciji*” meni, da globalizacija v smislu globalizma kot svoje ideologije proces vsebuje pozitivne in negativne posledice. V svoji ambivalentnosti v vse segmente življenja. Čeprav je na prvi pogled videti, da teologija in religija v globaliziranem svetu nimata mesta, ostaja vloga teologije nenadomestljiva, ko gre za univerzalnost človeštva, za spoštovanje in pospeševanje različnosti in za ustvarjanje vključujoče edinosti.

Dietmar Mieth v svojem prispevku “*Vloga in ozadja religioznih, etičnih, pravnih in socialnih vprašanj v napredku znanosti*” razlikuje med religiozno etiko, ki motivira za moralno mišljenje in moralno življenje in sekularno etiko kot spremljevalko razvoja znanosti. Ta razlika ni očitna vsem družbam. Teologija je lahko kontekstualno, posredno pomembna za etične probleme brez ukinjanja potrebe po etičnih argumentih.

Urban Kobal v članku “*Globalizacija kot pomoč in problem preživetja narodov z ozirom na študij primera Republike Burundi*” skuša na podlagi dvomesečnega bivanja v Burundiju po kazati, kako lahko globalizacija tako koristi kot tudi škodi. V Burundi se je zaradi globalizacije število prebivalcev izredno povečalo, hkrati pa so nerazvite države še vedno v popolni odvisnosti od razvitih, ker državljanom niso na razpolago osnovne življenjske dobrine.

Nežmah v članku *Globalizacija v medijih* premišlja vlogo sodobnih medijev, ki so razširili fokus svojega delovanja prek lokalnih interesov. Teme in dogodki iz dežel drugih kontinentov so postale stalnica novinarskega poročanja, navsezadnje tudi zaradi možnosti, ki jih ponuja razvoj tehnologije in ekonomije, ko omogoča, da novinar lahko odide na katerikoli kraj sveta, da bi od tam poročal kot priča zgodovine. Sklene, da globalizacija v smislu širitve medijskih vsebin prinaša v resnici redukcijo spoznanj na niz poenostavljenih arhetipov.

Mari Jože Osredkar v “*Globalizacija in definicija religije*” izpostavlja značilnosti globalizacije kot so: občutki skrajšanosti razdalj, odvisnosti ljudi drug od drugega in prilagajanja posameznika večini. Religije postajajo pluralne, relativne in sinkretične. Liberalizacija kot motor globalizacijskega procesa omogoča porajanje novih religij.

Robert Petkovšek v članku “*Krščanstvo v globalnem svetu*” razvija novoveško idejo o spinozističnem naturalističnem imanentizmu, ki je vodil v nihilizem. Nihilizem in naturalizem predstavljata dve osnovni nevarnosti za preživetje globalne družbe. Odrprtost za transcenden-co, ki je krščanstvu lastna, daje človeku zmožnost, da nase pogleda skozi oči drugega, kar je osnova sleherne kulture. S tem krščanstvo varuje pred nihilizmom in naturalizmom.

Zbornik *Preživljanje globalizacije* prenaša težišče odločanja o globalnih problemih preživetja človeštva, kakovosti demokracije, ekološke in ekonomske krize z ekonomsko-političnega na religiozno-etično področje. Nekateri avtorji kot Blažič poudarjajo pomen krščanstva za obstoj zlasti evropske civilizacije. Tadej Rifel se strinja z Remijem Braguom, da je rešitev demografskega problema v platonskem dobrem samemu po sebi. Religija odpira optimistični prostor bivanja, da bi v njem vsi delovali kot subjekti, ki bi se medsebojno spoštovali. Videti je, da je solidarnost, ki se je umaknila tekmovalnosti čedalje bolj potrebna za preživetje. Dolgoročno sta filozofija in teologija kontekstualno modelno pomembni za osmišljanje krize in iskanje novih poti iz nje.